

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.

Výroční zpráva 2017

Představujeme SEVER

Jde nám o věc - Jde nám o svět

SEVER Horní Maršov, o.p.s. byl založen Střediskem ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše (*1994) v roce 2012 pro pokračování a rozvíjení činností fungujících pod značkou SEVER od roku 1994 a je součástí konsorcia SEVER, jehož dalšími členy jsou kromě této společnosti a zakládajícího spolku i Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice o.p.s. (*2012) a Středisko ekologické výchovy SEVER Hradec Králové o.p.s. (*2012) Konsorcium funguje jako seskupení samostatných a soběstačných jednotek s vysokou mírou vzájemné solidarity a podpory, které spojuje je značka, historie, poslání a služby.

Posláním Střediska ekologické výchovy SEVER je usilovat o prohloubení odpovědného jednání vůči přírodě a planetě i mezi lidmi navzájem a směřuje k udržitelnému životu prostřednictvím výchovy a vzdělávání, založených na „5P“:

- prožitku
- praktické činnosti
- participaci
- přímém kontaktu se světem okolo nás
- propojení různých oborů

V naší práci hrají klíčovou roli tyto **hodnoty**:

- udržitelnost (uvnitř i navenek - ve fungování organizace i okolního světa)
- příroda (příroda jsme my)
- vztahy (mezi lidmi, lidmi a přírodou, v přírodě)
- porozumění – vzdělávání/učení se, poznání, moudrost, naslouchání
- odpovědnost

Naším hlavním cílem je výchova, vzdělávání a osvěta pro děti, mládež a dospělé zejména v oblasti ekologické/environmentální výchovy, vzdělávání, osvěty a poradenství a výchovy, vzdělávání a osvěty pro udržitelný rozvoj.

Mezi naše hlavní činnosti patří vzdělávání dětí, mládeže, pedagogických pracovníků, dalších profesních a zájmových skupin i veřejnosti, pořádání osvětových a dobrovolnických akcí, realizace projektů, zaměřených na životní prostředí a péči o krajinu. Svůj program realizujeme na místní, krajské, celorepublikové i mezinárodní úrovni.

Společnost Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s. je zapsána v rejstříku obecně prospěšných společností vedeným Krajským soudem v Hradci Králové. Sídlo SEVERu je v objektu památkově chráněném objektu bývalé fary v Horním Maršově, citlivě zrekonstruované na ekologicky šetrný dům - v domě DOTEK (Dům Obnovy Tradic, Ekologie a Kultury) na adrese Horská 175, Horní Maršov 542 26

IČO: 28831055 DIČ: CZ28831055

Bankovní spojení: číslo účtu 252 811 002 vedeného u Československé obchodní banky, a.s.

Webové stránky: <http://sever.ekologickavychova.cz/sever-horni-marsov/ops/>

Společnost je plátcem DPH.

Vzděláváme děti a mladé lidi, žáky a studenty ve školách i ve volném čase

Základním, středním a mateřským školám nabízíme **krátkodobé i pobytové ekologické výukové programy** zaměřené na ochranu a poznávání přírody, ochranu životního prostředí, udržitelný rozvoj a udržitelný způsob života. Školy tyto programy využívají při výuce zejména při naplňování průřezových témat jako je Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech v rámci školních vzdělávacích programů. Vzdělávání dětí a mladých lidí se snažíme vést především formami založenými na prožitku, praktické činnosti, jejich vlastní participaci a bezprostředním kontaktu se světem okolo nás. Programy konsorcia SEVER ročně zažije několik tisíc dětí a mladých lidí.

Programy realizované SEVERem Horní Maršov v roce 2017:

Pobytové:

- 28 pro ZŠ v počtu 662 účastníků
- 13 pro SŠ v počtu 302 účastníků

Denní:

- 16 pro MŠ v počtu 294 účastníků
- 36 pro ZŠ v počtu 762 účastníků
- 4 pro SŠ v počtu 68 účastníků

Celkem:

41 pobytových výukových programů pro 962 účastníků a 56 krátkodobých výukových programů pro 1 124 účastníků.

Na kontakt s přírodou byly zaměřeny **kroužky, víkendovky a tábory**: kroužek Hrátky v přírodě, 2 turnusy letního tábora „Malý tábor pro malé děti“, podzimní tábor i zimní víkendovka.

Ve spolupráci s organizací INEX-SDA se uskutečnil **mezinárodní tábor pro mládež** v Domě obnovy tradic, ekologie a kultury - DOTEK, zaměřený na životní prostředí a rozvoj šetrné turistiky v Krkonoších. V programu byla dobrovolnická práce při údržbě areálu DOTEK, úpravě veřejného prostranství a managementu luk v okolí.

Vzděláváme vzdělavatele a podporujeme školy a vzdělávací instituce

Klíčovým tématy, jimž se SEVER Horní Maršov o.p.s. nejvíce věnoval ve vzdělávání učitelů i dalších vzdělavatelů (lektorů, pracovníků v mimoškolním vzdělávání, DVPP apod.) a v podpoře škol a vzdělávacích institucí byly **místně zakotvené učení, výuka v přírodě a propojování environmentálního a rozvojového vzdělávání (vzdělávání pro udržitelný rozvoj)**.

Místně zakotvené učení SEVER rozvíjí a v ČR propaguje **v rámci dlouhodobého programu „Škola pro udržitelný život“**, který funguje od r.2004 a zapojuje školy ze všech krajů České republiky (www.skolaprozivot.cz). V roce 2016 realizovaly tyto školy několik desítek místních praktických projektů, při nichž žáci pomáhali místu, kde žijí, a zároveň rozvíjeli své kompetence

pro udržitelný život, Podpoře učitelů v rámci programu „Škola pro udržitelný život“ sloužil čtvrtletní elektronický newsletter "Škola pro udržitelný život" a web www.skolaprozivot.cz.

Další rozvoj programu umožnilo několik grantů.

Pokračoval grant z OP VVV na projekt **„Mistři kolegiální podpory v oblasti přírodovědné gramotnosti“**, na němž spolupracují vzdělávací centrum TEREZA, školské zařízení pro environmentální vzdělávání Lipka Brno a Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov. Projekt se zaměřuje kolegiální podporu pedagogů ze ZŠ a SŠ. Postupně se jej zúčastní 64 škol a přes 180 pedagogů, z toho třetina se bude ve spolupráci se SEVERem věnovat právě místně zakotvenému učení. Poskytne zkušeným pedagogům podporu, aby působili jako pedagogičtí lídři a interní mentoři na svých školách a v regionu. Ve školách vznikají týmy pedagogů, kteří společně plánují, navštěvují se při výuce a reflektují ji, rozvíjí své zkušenosti s aktivními metodami výuky v přírodovědné oblasti a své dovednosti pro vedení a mentoring kolegů. Školy fungují jako centra kolegiální podpory nabízející vzdělávání, setkávání a podporu pedagogům z dalších škol.

Dalším pokračujícím projektem podpořeným ze stejného zdroje byl projekt **„CIVIS: zaostřeno na občanské a sociální kompetence“**, v němž SEVER rozvíjí místně zakotvené učení a program Škola pro udržitelný život. Realizují jej společně opět Lipka, Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, TEREZA, ale také Člověk v tísni, NaZemi, Univerzita Hradec Králové a Masarykova univerzita Brno. Projekt se zaměřuje na rozvoj kompetencí k sociálně a environmentálně odpovědnému chování. Prostřednictvím společenství praxe a akčního výzkumu ověřuje na 35 zapojených školách účinné metodické přístupy (vedle čtyř dalších právě místně zakotvené učení), podporuje sdílení zkušeností mezi učiteli z praxe a akademiky z VŠ, pojmenovává hladiny klíčových kompetencí a identifikuje bariéry bránící zavádění metodik do škol. Součástí je série workshopů pro učitele zapojených škol.

Nově v roce 2017 zahájilo své projekty v rámci programu „Škola pro udržitelný život“ 12 škol a to mj. díky grantu **„Škola pro udržitelný život pomáhá obcím a městům s participativním plánováním místní Agendy 21“** od Ministerstva pro místní rozvoj a grantu **„Mládež pro udržitelný život“** z programu Erasmus+.

S postupy místně zakotveného učení a zároveň s metodou příběhové linie (Story Line Approach) pracuje i projekt **Školy pro šetrnou turistiku v KRNAP**, rovněž pokračující z roku 2016 a ukončený v květnu 2017. Do něj se zapojily čtyři skupiny žáků sedmých tříd ZŠ Komenského Trutnov, ZŠ Školní Vrchlabí a ZŠ Rokytnice nad Jizerou, celkem 60 žáků a 6 pedagogů. Žáci zjišťovali, jakým přínosem i zátěží je turismus pro Krkonoše a následně prakticky podpořili rozvoj udržitelné turistiky ve svém okolí – navrhli questy a stezky (<http://sever.ekologickavychova.cz/nove-krkonosske-stezky-vytvoreny-detmi/>). Projekt byl podpořen z Státního fondu životního prostředí.

Na **výuku v přírodě** i metodu místně zakotveného učení byl zaměřen projekt pro školy Hurá, ven do přírodní zahrady, jeho součástí byl i seminář pro zapojené učitele.

Díky podpoře MŽP a Libereckého kraje proběhl další ročník projektu **Modelové klimatické konference**. V tomto projektu SEVER dále rozvíjí metodiku simulovaných žákovských konferencí, žáci z 5 zapojených škol se po sérii vzdělávacích programů stali delegáty jednotlivých zemí na simulované konferenci OSN o klimatu a vyjednávali mitigační a adaptační opatření financovaná mezinárodním klimatickým fondem.

S podporou České rozvojové agentury jsme připravili a zahájili pilotní vzdělávací kurz „**Školní koordinátor vzdělávání pro udržitelný rozvoj**“. Proběhly dva ze 3 seminářů cyklu, který bude uzavřen v roce 2018. Zahájili jsme další (osmý) běh **Specializačního studia pro školní koordinátory EVVO** pro učitele z Královéhradeckého, Libereckého a Pardubického kraje. Proběhl jeho zahajovací seminář, dvěstěpadesátihodinový kurz bude pokračovat do léta 2018. Učitelům jsme nabízeli také semináře „**Storytelling - jak vychovávat příběhem**“, „**Mindfulness - prevence stresu a vyhoření**“ či „**Čtenářská gramotnost v průřezových tématech a přírodovědných předmětech**“. Uspořádali jsme **seminář pro učitele a ředitele z jihlavských ZŠ**, kteří mají na starost environmentální výchovu. Vzdělávali jsme také lektory ekologické výchovy z celé ČR – pro SSEV Pavučina jsme uspořádali **třídenní lektorský modul**.

18. krajská konference EVVO „KAPraDí“ (Konzultace a praktické dílny) se zaměřila na udržitelný cestovní ruch, proběhla 3.-4. listopadu 2017 a zúčastnilo se jí na 80 účastníků z kraje i zajímavých lektorů a hostů. Ve dvou sériích praktických dílen konference poskytla účastníkům informace a náměty pro výuku v terénu ve školách i v mimoškolním vzdělávání. **9. regionální konference pro pedagogy mateřských škol Kapradíčko**, na téma „**Bez vody to nejde**“, zajištěná v rámci krajské koordinace EVVO v Královéhradeckém kraji SEVERem Hradec Králové, proběhla 9. listopadu 2017.

Celkem prošlo semináři a kurzy přes 300 učitelů a dalších vzdělávacích pracovníků. Na SEVERu proběhly i **stáže pro studenty VŠ – budoucí učitele** (Univerzita Hradec Králové) v celkovém rozsahu 72 hodin.

Propagujeme ochranu životního prostředí a šetrnou turistiku

SEVER Horní Maršov o.p.s. spolupracoval v rámci konsorcia SEVER na pořádání osvětových akcí pro obyvatele i návštěvníky východních Krkonošů – např. oslavy **Dne Země** v Krkonoších, jejichž součástí byla tentokrát např. **Vycházka za divokou zeleninou**, 15. ročník ekofestivalu pod širou oblohou **DOTEKY**, **Víkend otevřených zahrad**, **Bramborový den**. A také oslavy některých tradičních svátků - Masopust, Martinská slavnost, Adventní dílny a výstava a Vánoční pobejtek.

Celoročně byl zájemcům k dispozici denně otevřený **infokoloniál (informační a návštěvnické centrum a prodejna místních produktů)** v Domě obnovy tradic, ekologie a kultury DOTEK. Infokoloniál nabízel informace, poradenství, prodej místních produktů, zážitkové stezky a questy v okolí, a také průvodcovské služby – jednak po areálu bývalé fary, včetně interaktivní hravé expozice „Jak žít a přežít v přírodě i civilizaci“ a přírodní zahrady, jednak ve znovuotevřeném sousedním kompletně zrekonstruovaném renesančním kostele. Vznikly také nové **interpretační programy s průvodcem**, které byly nabízeny veřejnosti především v letní sezóně – „**Člověk a strom – století Wolfganga Wimmera**“ a „**Na návštěvě u Jozífků Hoffmannů**“.

Z programu Erasmus byly činnosti v interpretaci místního dědictví podpořeny grantem na projekt „Jak na interpretaci přírodního a kulturního dědictví“.

Vytváříme podmínky pro ekologickou výchovu a vzdělávání pro udržitelný rozvoj

SEVER Horní Maršov o.p.s. na zakázku Královéhradeckého kraje v souladu s krajskou koncepcí a akčním plánem EVVO zajišťoval činnost **krajského koordinátora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Královéhradeckém kraji**. S podporou dalších členů konsorcia SEVER poskytoval široké spektrum služeb pedagogům, pracovníkům NNO, veřejnosti, veřejné správě a dalším skupinám, zajišťoval administraci **Poradního sboru pro EVVO**, nabízel konzultace a metodickou pomoc pro školy, střediska ekologické výchovy, obce, města a další zájemce, zabezpečoval přípravu a tisk **krajského bulletinu Ekoton** a **katalogu služeb EVVO v kraji**, umožňoval školám zapojení do projektů, podporoval realizaci výukových programů středisky ekologické výchovy na území kraje, organizoval konferenci Kapradí a Kapradíčko, spravoval databázi EVVO a webový portál pro ekologickou výchovu (<http://www.ekologickavychova.cz/>).

SEVER také úzce spolupracuje se Správou KRMAP, pracovníci správy byli zapojeni v realizaci některých vzdělávacích akcí či v projektu Školy pro šetrnou turistiku v KRMAP, zástupce SEVERu je členem Vědecké sekce rady KRMAP.

Na celostátní úrovni se zapojujeme do aktivit na rozvoj EVVO ve spolupráci s ostatními členskými středisky SSEV Pavučina, s MŽP, MŠMT či Radou vlády pro udržitelný rozvoj. V březnu 2017 jsme obsahově i organizačně zajišťovali ve spolupráci s MŠMT celostátní seminář pro pracovníky krajských úřadů, zodpovědnými za rozvoj ekologické/environmentální výchovy. Seminář v Domě obnovy tradic, ekologie a kultury byl zaměřen na vzdělávání o udržitelném turismu. Nadále úzce spolupracujeme (např. v rámci některých projektů) s Informačním střediskem OSN v Praze či Národní sítí zdravých měst. .

Ve spolupráci s Úřadem práce Trutnov jsme se zapojili do propagační akce **Týden vzdělávání dospělých**.

Děkujeme...

...členům správní rady:

RNDr. Jiří Kulich - předseda, Ing. Eliška Hájková - místopředseda, Bc. Lenka Hronešová, Mgr. Jakub Kašpar, Ing. Ivana Poláčková

... členům dozorčí rady:

Mgr. Dita Gollová, Silvie Vacková, Milada Dobiášová

... ředitelce společnosti Janě Kutáčkové

... dalším pracovníkům, kteří v roce 2017 pracovali

- ve Středisku ekologické výchovy SEVER Horní Maršov o.p.s.: Hana Kulichová, Karin Richterová, Eva Lučanová, Jana Kutáčková, Milada Dobiášová, Eliška Hájková, Jakub Vebr, Šárka Škodová, Kateřina Simajchlová, Jiří Kulich, Anna Kišková, Pavel Vojtěch, Kateřina Borovinová, Jitka Bučková, Pavel Kaplan, Ondřej Kracman, Karolína Kozlovská, Diana Sychová, Tomáš Hawel, Lucie Juříková, Ivana Patková
- na pracovišti v Horním Maršově v rámci konsorcia SEVER: Anna Čtvrtníková, Michaela Glovňová, Lucie Tomášková, Aleš Haták, Jáchym Škoda, Iveta Trubačová

... dobrovolníkům!

... ostatním členům konsorcia SEVER:

Středisku ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše, Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice o.p.s. a Středisko ekologické výchovy SEVER Hradec Králové o.p.s.

... donátorům a dalším partnerům v rámci realizovaných zakázek a grantů:

Česká rozvojová agentura, Obec Horní Maršov, Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj, program Erasmus+, Úřad práce ČR - pracoviště Trutnov, Správa KRNP Vrchlabí, Tereza, Vzdělávací centrum, Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, INEX-SDA, SSEV Pavučina, Národní síť zdravých měst, Informační středisko OSN v Praze

... všem ostatním, kteří s námi v roce 2017 spolupracovali!

Finanční část

viz přílohy